ΙΙ. ΟΙ ΑΡΧΑΙΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ
Από τους προϊστορικούς χρόνους έως και το Μ. Αλέξανδρο

1. Ελληνική προϊστορία

1.2. Ο μυκηναϊκός πολιτισμός

► **Η χώρα:**

● Διαμορφώθηκε στην ηπειρωτική Ελλάδα **(1600-1100 π.Χ.).**

● **Μυκηναϊκός πολιτισμός :** το σπουδαιότερο κέντρο του ήταν η «πολύχρυσος Μυκήνη».

● Εγκατάσταση των ελληνικών φύλων στην ηπειρωτική χώρα, εξάπλωση στον αιγαιακό χώρο, στα νησιά, στην Κρήτη, στις ακτές της Μ. Ασίας, και άλλοτε στην Κύπρο και στις ανατολικές ακτές της Μεσογείου.

● Σπουδαία μυκηναϊκά κέντρα: **Μυκήνες, Άργος, Τίρυνθα, Πύλος, Αμύκλες, Ορχομενός, Θήβα, Γλας, Αθήνα, Ελευσίνα, Μαραθώνας, Ιωλκός.**

► **Οι πηγές:**

● **Ομηρικά έπη:** οι πρώτες πληροφορίες για το μυκηναϊκό κόσμο.

● Οι πρώτες ανασκαφές στις Μυκήνες **(1876)** από τον **Ερίκο Σλήμαν.**

● Αποκρυπτογράφηση της **Γραμμικής Β΄** από τους **Ventris** και **Chadwick (1952).**

● **Η Γραμμική Β΄:**

✓ Χρησιμοποιήθηκε από ειδικευμένους γραφείς στα μυκηναϊκά ανάκτορα. ✓

Είναι συλλαβική γραφή (τα σύμβολά της αποδίδουν λέξεις στα ελληνικά). ✓

Έχουν οι πινακίδες λογιστικό περιεχόμενο, είναι δηλαδή κατάλογοι αντικειμένων και περιουσιακών στοιχείων ηγεμόνων ή εμπόρων της εποχής. ✓ Έχουν διαβαστεί επίσης ονόματα θεών και ανθρώπων που μας είναι γνωστά από τα έπη.

► **Οικονομική, κοινωνική και πολιτική οργάνωση του μυκηναϊκού κόσμου:**

Η οικονομία:

● Εμπορική ανάπτυξη: μετά το 1500 π.Χ. έξοδος Μυκηναίων στο Αιγαίο.

● Μέγαρα οικοδομημένα σε οχυρωμένες ακροπόλεις.

Η κοινωνική οργάνωση:

● **Μέγαρο:** το επίκεντρο των οικονομικών δραστηριοτήτων.

1. Ηγεμόνας:

α. Διαχειριζόταν τον πλούτο της περιοχής που εξουσίαζε.

β. Είχε πολιτική, στρατιωτική, δικαστική και θρησκευτική εξουσία. **2. Ιερείς και στρατός** (επαγγελματίες στρατιώτες).

3. Έμποροι και ναυτικοί: πολυπληθής ομάδα.

4. Ειδικευμένοι τεχνίτες (κεραμουργοί, ξυλουργοί, ναυπηγοί κ.ά.).

5. Γεωργοί - κτηνοτρόφοι: η πλειονότητα των υπηκόων.

6. Δούλοι: εργάζονταν για τον ηγεμόνα, τους αξιωματούχους, τους ιερείς και τους απλούς πολίτες.

● Πολιτιστική συνοχή (κοινά χαρακτηριστικά του μυκηναϊκού κόσμου σε όλο το χώρο εξάπλωσής του).

LIVEWORKSHEETS

● Απουσία ενιαίου κράτους - η χώρα ήταν χωρισμένη σε ομοσπονδιακά κράτη.

● Τα επιμέρους μυκηναϊκά κράτη υποτελή στις Μυκήνες.

Η πολιτική οργάνωση:

● Πληροφορίες από τις πινακίδες στο ανάκτορο της Πύλου:

1. Άναξ (ανώτατος άρχοντας).
2. Λααγέτας (τοπικοί άρχοντες, διοικητές περιφερειών).
3. Επέτες (ευγενείς, ακόλουθοι).
4. Τελεστές (σημαντικά πρόσωπα στην περιφερειακή διοίκηση).
5. Βασιλεύς (επικεφαλής ομάδας, αρχιτεχνίτης).

► Η εξάπλωση:

● **Τέλη 15ου αιώνα π.Χ.** οι Μυκηναίοι:
✓ Κυριαρχούν στην Κρήτη και καταλαμβάνουν την Κνωσό.
✓ Κυριαρχούν στο Αιγαίο.
● **13ος αιώνας π.Χ.:** Ίδρυση αποικιών (Κύπρος, Ουγκαρίτ, Παλαιστίνη, Αίγυπτος, Δυτική Μεσόγειος, Εύξεινος Πόντος).

► Η παρακμή:

● **Αρχές 12ου αιώνα π.Χ.**
● **Αίτια:**

1. Οι πολεμικές επιδρομές στις χώρες της Εγγύς Ανατολής οδήγησαν στην απώλεια των οικονομικών αγορών της Ανατολής και κλόνισαν την οικονομία των μυκηναϊκών ανακτόρων.

2. Οι εσωτερικές διενέξεις, οι δυναστικές έριδες και οι συγκρούσεις ανάμεσα στα μυκηναϊκά κέντρα.

► Ο πολιτισμός:

● Πολιτιστική συνοχή:

1. Η κοινή γλώσσα (Γραμμική Β΄).
2. Οι κοινές θρησκευτικές δοξασίες (πρώτες λατρείες, ονόματα θεοτήτων).
3. Η ομοιομορφία σε όλες τις πτυχές του υλικού βίου (έργα τέχνης, πολεμικός εξοπλισμός, ενδυμασία, καλλωπισμός).

► Η μυκηναϊκή τέχνη:

● Τεχνίτες και καλλιτέχνες στην υπηρεσία των ανακτόρων.
● Οχυρωμένες ακροπόλεις με ανάκτορα και ταφικές κατασκευές.
● Τα **ανάκτορα:**
✓ Περιβάλλονται από ισχυρά τείχη.
✓ Πυρήνας ήταν το μέγαρο.
● Το **μέγαρο** αποτελείται από τρία μέρη:
✓ Ένα μεγάλο χώρο - επικοινωνία με μεγάλη αυλή.
✓ Τον πρόδρομο - προθάλαμο.
✓ Το κυρίως μέγαρο: εστία με τέσσερις κίονες που στήριζαν την οροφή. ✓ Πολλά διαμερίσματα γύρω από την αυλή.
● Ταφικές κατασκευές: **θολωτοί τάφοι.**

LIVEWORKSHEETS

✓ Θάλαμος κτιστός σε σχήμα κυψέλης.
✓ Μακρύς διάδρομος που οδηγεί στην είσοδο.
✓ Τάφος και διάδρομος καλύπτονται από χώμα.

● **Τοιχογραφίες** και **αγγειογραφικές παραστάσεις:** από τελετουργικές σκηνές και κυρίως από πολεμικές ή σκηνές κυνηγιού.

LIVEWORKSHEETS